

L'opinió de les dones recluses a Catalunya sobre l'encarcerament

ESTADÍSTICA BÀSICA DE LA JUSTÍCIA A CATALUNYA

JUSTIDATA

Les dades que es presenten a continuació pertanyen a una recerca més àmplia, de la que formen part 9 països europeus i liderats per la Universitat alemanya de Greifswald, en la qual la Universitat Ramon LLull de Barcelona ha participat com a *col·laboradora* responsabilitzant-se d'aportar les dades corresponents a les dones encarcerades en les presons catalanes (1). Concretament van participar en aquesta recerca internes dels centres penitenciaris de *Brians* i *Dones de Barcelona* i funcionaris del CP *Brians* que, l'any 2004, van contestar uns extensos qüestionaris referits a tots els àmbits de la vida quotidiana d'un centre penitenciar. La informació que presentem a continuació és el resultat de l'explotació exhaustiva de les dades catalanes que molt amablement els autors de la recerca europea ens han permès fer públiques en aquest butlletí

Les dades es presenten separades en dos grans blocs: en el primer es mostra l'evolució de l'encarcerament de les dones a Catalunya i el perfil de les dones que es troba a les presons catalanes; seguidament, es recullen les seves opinions respecte als diferents àmbits de la vida quotidiana en una presó. Les respostes es presenten agrupades en els següents temes: allotjament, alimentació, salut, convivència dins de la presó, contactes amb l'exterior, seguretat, treball i educació, temps lliure, preparació per a la llibertat i, finalment, drets i participació en la gestió del centre. En el segon bloc es presenten les opinions dels funcionaris encarregats de la custòdia i tractament de les internes del CP *Brians*, agrupant les respostes en els següents temes: seguretat, conflictitat, tractament i rehabilitació.

De l'anàlisi de les dades destaquem que la majoria de les dones que han contestat el qüestionari són espanyoles, joves, amb parella, amb fills i amb feina. La majoria són primàries en l'ingrés a presó i els principals delictes pels quals estan ingressades són *contra la propietat* i per *tràfic de drogues*. Destaca el fet que tenen condemnes llargues.

(1) Sota la direcció alemanya del Pr.Dr.Frieder Dunkel, per part de la URL van participar els professors Dra. Esther Giménez-Salinas, Dr.Jordi Riera, Dr.Lluís Botella i Nerea Marteache a qui especialment hem de donar les gràcies per la seva inestimable aportació que ha fet possible l'edició d'aquest *Justidata*

Los datos que se presentan a continuación pertenecen a un estudio más amplio, del que forman parte 9 países europeos liderados por la Universidad alemana de Greifswald, en el que la universidad Ramón Llull de Barcelona ha participado como colaboradora responsabilizándose de aportar los datos correspondientes a las mujeres encarceladas en las prisiones catalanas.(1) Concretamente participaron en este estudio internas de los centros penitenciarios de Brians y de Mujeres de Barcelona y funcionarios de CP Brians que, el año 2004, contestaron unos extensos cuestionarios referidos a todos los ámbitos de la vida cotidiana de un centro penitenciario. La información que presentamos a continuación es el resultado de la explotación exhaustiva de los datos catalanes que muy amablemente los autores de la investigación europea nos han permitido hacer públicos en este boletín

Los datos se presentan separados en dos grandes bloques: en el primero se muestra la evolución del encarcelamiento de las mujeres en las prisiones catalanas y su perfil; seguidamente, se recogen sus opiniones respecto a los diferentes ámbitos de la vida cotidiana de una prisión. Las respuestas se presentan agrupadas en los siguientes temas: alojamiento, alimentación, salud, convivencia dentro de la prisión, contactos con el exterior, seguridad, trabajo y educación, tiempo libre, preparación para la libertad y, finalmente, derechos y participación en la gestión del centro. En el segundo bloque se presentan las opiniones de los funcionarios encargados de la custodia y tratamiento de las internas del CP Brians, agrupando las respuestas en los siguientes temas: seguridad, conflictividad, tratamiento y rehabilitación.

Del análisis de los datos destacamos que la mayoría de las mujeres que han contestado el cuestionario son españolas, jóvenes, con pareja, con hijos y trabajo. La mayoría son primarias en su ingreso en prisión y los principales delitos por los que han ingresado son *contra la propiedad*, y por *tráfico de drogas*. Destaca el hecho de que tienen condenas largas.

(1) Bajo la dirección alemana del Prof.Dr. Frieder Dunkel, por parte de la URL participaron los profesores Dra. Esther Giménez-Salinas, Dr.Jordi Riera, Dr. Lluís Botella y Nerea Marteache a quien especialmente hemos de dar las gracias por su inestimable aportación que ha hecho posible la edición de este *Justidata*

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
Centre d'Estudis Jurídics
i Formació Especialitzada

En general l'opinió de les dones recluses és més crítica pel que fa a les condicions estructurals, de serveis i medioambientals de l'entorn en què es troben que respecte a les condicions relacionals i de convivència, tant entre internes com amb funcionaris. Fins i tot davant els conflictes demanen majoritàriament la implicació dels funcionaris com a agents validats per resoldre'ls, cosa que curiosament els funcionaris contesten en sentit contrari, que no haurien de ficar-se.

De les activitats a la presó, el que més valoren les internes és el treball i demanen més suport per a la preparació de la sortida. L'acompanyament a l'hora de trobar feina i l'lar són les dues peticions amb més percentatge de respostes.

Les dones encarcerades també demanen participar més en la gestió del centre, especialment en la confecció dels menús, la distribució dels llocs de treball dins de la presó i la distribució de les cel·les. Alhora, manifesten poca confiança en els òrgans existents per canalitzar les seves queixes.

De les opinions dels funcionaris destaquem que majoritàriament creuen respecte a la funció social que compleixen les presons, la teoria diu que les penes de presó serveixen per preparar la interna per a la seva resocialització, però a la pràctica, consideren que la funció primordial de la pena és protegir la societat front el delinqüent.

En general la opinió de las mujeres reclusas es más crítica en lo que se refiere a las condiciones estructurales, de servicios y medioambientales del entorno en el que se encuentran que respecto a las condiciones relacionales de convivencia, tanto entre internas como con funcionarios. Incluso frente a los conflictos piden mayoritariamente la implicación de los funcionarios como agentes validados para resolverlos, aspecto curiosamente poco valorado por los funcionarios, que se manifiestan en sentido contrario, considerando mejor no intervenir en los conflictos entre internas.

De las actividades en prisión, lo que más valoran las internas es el trabajo y piden más soporte para la preparación de la salida. Ser acompañadas a la hora de buscar trabajo y casa son las dos peticiones con más porcentaje de respuestas.

Las mujeres encarceladas también piden participar más en la gestión del centro, especialmente en la confección de los menús, la distribución de los lugares de trabajo dentro de prisión y la distribución de las celdas. Al mismo tiempo, manifiestan poca confianza en los órganos existentes para canalizar sus quejas.

De las opiniones de los funcionarios destacamos que mayoritariamente creen que la función social que cumplen las prisiones, la teoría dice que las penas de prisión sirven para preparar a la interna para su resocialización, pero en la práctica, consideran que la función primordial de la pena es proteger a la sociedad frente al delincuente.

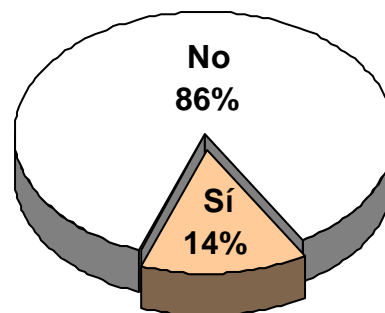
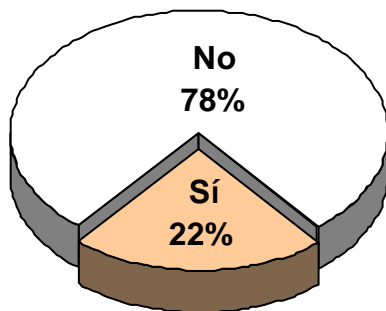
L'opinió de les dones recluses a Catalunya sobre l'encarcerament

Dones que han contestat el qüestionari

	N	%
CP Brians	54	60,7
CP. Dones BCN	35	39,3
TOTAL	89	100

Percentatge de dones del CP BRIANS que han contestat respecte del total de dones ingressades en aquest centre (dades en el moment de contestar el qüestionari, a 30.6.2004)

Percentatge de dones del CP DONES BCN que han contestat respecte del total de dones ingressades en aquest centre (dades en el moment de contestar el qüestionari, a 31.12.2004)

Evolució de l'encarcerament de dones a Catalunya

Segons la seva situació processal –penal

	2001		2002		2003		2004		2005	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Preventives	107	23,3	109	22,4	117	22,3	145	25,6	128	22,8
Penades	353	76,7	378	77,6	407	77,7	422	74,4	434	77,2
Total	460	7,1*	487	7,0*	524	7,1*	567	7,0*	562	6,8*

Dades corresponents a la mitjana d'internes de l'últim trimestre de l'any.

* % de dones internes respecte del total de persones encarcerades en les presons de Catalunya.

Evolució de l'encarcerament de dones a Catalunya

Distribució per centres penitenciaris

	2001		2002		2003		2004		2005	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
C.P. Dones BCN	160	35,8	196	39,8	197	38,7	246	43,8	237	42,4
C.P. Tarragona	8	1,8	6	1,2	8	1,6	4	0,7	5	0,9
C.P. Girona	9	2,0	13	2,6	12	2,4	16	2,8	11	2,0
C.P. Ponent	39	8,7	37	7,6	42	8,3	50	8,9	54	9,7
C.P. Brians	226	50,6	231	47,0	239	47,0	235	41,7	235	42,1
C.P. Obert Lleida	5	1,1	9	1,8	10	2,0	12	2,1	16	2,9
Total	447	100,0	492	100,0	508	100,0	563	100,0	558	100,0

Dades a 31 de desembre de cada any

Evolució de l'encarcerament de dones a Catalunya

Distribució segons règim de vida

	2001		2002		2003		2004		2005	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Tancat	7	2,0	2	0,5	10	2,5	6	1,4	12	2,8
Ordinari	228	66,3	232	61,2	231	58,5	255	60,7	259	60,5
Obert	109	31,7	145	38,3	154	39,0	159	37,9	157	36,7
Total*	344	100,0	379	100,0	395	100,0	420	100,0	428	100,0

Dades a 31 de desembre de cada any.

*No s'inclouen les preventives.

Perfil de la dona encarcerada
Dades personals i sociofamiliars

Àrea geogràfica de procedència	n	% vàlid
Espanya	59	74,7
Resta d'Europa	5	6,3
Magrib	3	3,8
Resta d'Àfrica	0	0,0
Centre i Sud Amèrica	12	15,2
Total	79	100,0

Edat	n	% vàlid	Parella estable	n	% vàlid
19-30 anys	42	50,0	Sí	65	74,7
31-40 anys	30	35,7	No	22	25,3
41-50 anys	11	13,1	Total	87	100,0
Més de 50	1	1,2			
Total	84	100,0			

Fills	n	% vàlid
Sí	63	75,0
No	21	25,0
Total	84	100,0

Estudis	n	% vàlid
Sense estudis	10	12,2
Primaris	31	37,8
Secundaris	24	29,3
Batxillerat	8	9,7
Universitaris	9	11,0
Total	82	100,0

Opció laboral	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Formació Professional	38	47,5	42	52,5
Activitat laboral abans ingrès	74	88,1	10	11,9

Perfil de la dona encarcerada
Dades penals i penitenciàries

Ingressos previs a presó	n	% vàlid
Sí	21	25,0
No	63	75,0
Total	84	100,0

Total ingressos previs	n	% vàlid
1	7	38,8
2	5	27,8
3 o més	6	33,4
Total	18	100,0

Presó preventiva	n	% vàlid
Sí	54	64,3
No	30	35,7
Total	84	100,0

Tipus de delictes*	n	% vàlid
Contra les persones	9	9,3
Contra la llibertat sexual	3	3,1
Contra la propietat	34	35,1
Contra la salut pública	40	41,2
Altres	11	11,3
Total	97	100,0

Temps de condemna	n	% vàlid
Menys d'1 any	2	3,3
Entre 1 i 3 anys	9	15,0
Entre 3 i 5 anys	16	26,7
Entre 5 i 8 anys	12	20,0
Més de 8 anys	21	35,0
Total	60	100,0

*Una persona pot complir pena per més d'un delictes

L'opinió de les dones encarcerades sobre les prestacions bàsiques

L'allotjament

Nombre d'internes per cel·la	n	% vàlid
Cel·la individual	9	10,7
2 persones	47	56,0
3 persones	7	8,3
De 4 a 6 persones	13	15,5
De 7 a 8 persones	8	9,5
Total	84	100,0

Els equipaments de la cel·la	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Té objectes personals?	67	80,7	16	19,3
Té WC?	79	90,8	8	9,2
WC amb separació física?	61	75,3	20	24,7
Té productes d'higiene personal?	77	87,5	11	12,5
Té aigua calenta?	41	49,4	42	50,6
Té vistes a l'exterior?	27	31,0	60	69,0
Té humitats la cel·la?	29	33,0	59	67,0

Condicions medioambientals En quin grau li molesta....	Mai		A vegades		Sovint	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
El soroll	14	15,7	32	35,9	43	48,4
La ventilació dolenta/deficient	17	20,0	27	31,8	41	48,2
Temperatures desagradables	15	17,4	26	30,2	45	52,4
Il·luminació dolenta/deficient	42	47,2	25	28,1	22	24,7
Manca d'intimitat	20	23,3	20	23,3	46	53,4
Les companyes de cel·la	38	45,3	29	34,5	17	20,2

L'opinió de les dones encarcerades sobre les prestacions bàsiques

L'alimentació

L'alimentació	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Té mínim 1 plat calent al dia?	70	87,5	10	12,5
Pot aconseguir més aliments?	75	86,2	12	13,8
Por preparar-se el menjar?	12	14,1	73	85,9
Té necessitat d'alimentació específica?	55	65,5	29	34,5
El CP té en compte aquestes necessitats?	54	69,2	24	30,8

Valoració de l'alimentació	D'acord/ bastant d'acord		Bastant en desacord/ Desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Alimentació incompleta	55	67,1	27	32,9
Quantitat de menjar suficient	52	62,7	31	37,3
És menja bé	17	20,2	67	79,8

Percepció de l'estat de salut	n	% vàlid
Completament sana	60	77,0
Problemes menors de salut	15	19,2
Problemes greus de salut	3	3,8
Total	78	100,0

Problemes de salut	Mai		A vegades		Sovint	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Problemes de son	11	12,6	47	54,1	29	33,3
Pèrdua de gana	12	13,6	48	54,6	28	31,8
Al·lèrgies	50	56,9	26	29,5	12	13,6
Mal d'esquena	11	12,5	39	44,3	38	43,2
Migranyes / mals de cap	17	19,3	37	42,1	34	38,6
Problemes d'estómac	19	21,6	50	56,8	19	21,6
Problemes d'abdomen	36	41,4	42	48,3	9	10,3
Mals de queixal	37	42,6	31	35,6	19	21,8

Malaltia física crònica	Sí		No		No ho sé	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Tuberculosis	1	1,2	80	96,4	2	2,4
Hepatitis	22	26,5	60	72,3	1	1,2
VIH / SIDA	8	9,6	74	89,2	1	1,2
Malalties venèries	3	3,6	79	95,2	1	1,2
Altres	13	100,0?	0	0,0	0	0,0

Valoració de l'estat d'ànim dins del centre penitenciari	D'acord/ bastant d'acord		Bastant en desacord/ Desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Sovint em sento deprimida	71	81,7	16	18,3
Em sento optimista	46	52,9	41	47,1
Em sento sola	63	72,4	24	27,6
Puc confiar amb algú	40	45,5	48	54,5
Tinc sensació de no aguantar més	69	81,2	16	18,8
Em sento ben atesa	34	39,1	53	60,9
Sovint estic irritada i furiosa	48	55,2	39	44,8
La meua vida no té sentit	32	36,4	56	63,6
Tinc por a contagiar-me de malalties	62	70,5	26	29,5
Sovint em sento tensa	71	80,7	17	19,3
Tinc algú qui em consola	51	59,3	35	40,7
Penso a fer-me mal o matar-me	23	26,7	63	73,3

Dependència drogues	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Alcohol	3	3,5	82	96,5
Cannabis	13	15,1	73	84,9
Èxtasi	3	3,5	83	96,5
Amfetamines	4	4,7	82	95,3
Cocaïna	8	9,3	78	90,7
Heroïna	13	15,1	73	84,9
Metadona	11	12,5	77	87,5
Altres	9	11,3	0	0,0

Tractament de toxicomanies o problemes psíquics	Tractaments anteriors?				Tractament en el centre penitenciari?				Voldria rebre tractament?			
	Sí		No		Sí		No		Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Dependència de l'alcohol	7	8,0	80	92,0	2	2,3	86	97,7	5	5,8	81	94,2
Dependència d'altres drogues	37	42,0	51	58,0	25	28,7	62	71,3	23	27,1	62	72,9
Dependència de medicaments	14	16,5	71	83,5	7	8,2	78	91,8	6	7,1	79	92,9
Problemes psíquics	23	26,4	64	73,6	17	19,5	70	80,5	21	24,7	64	75,3

Nombre de tractaments mèdics en els darrers 6 mesos	n	% vàlid
De 0 a 2 vegades	52	61,2
De 3 a 5 vegades	15	17,6
Més de 5 vegades	18	21,2
Total	85	100,0

Satisfacció del tractament	n	% vàlid
Satisfeta	33	53,2
Insatisfeta	29	46,8
Total	62	100,0

Valoració de l'assistència mèdica	n	% vàlid
Bona	38	43,7
Regular	23	26,4
Dolenta	26	29,9
Total	87	100,0

Assistència mèdica	Sí		No		No ho sé	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Rep assistència mèdica immediata?	23	27,4	46	54,7	15	17,9
Rep assistència mèdica general?	52	61,2	29	34,1	4	4,7
Dentista?	60	70,6	18	21,2	7	8,2
Assessorament psicològic?	62	72,9	17	20,0	6	7,1
Assistència ginecològica?	67	77,9	16	18,6	3	3,5
Revisió preventiva?	10	11,8	42	49,4	33	38,8
Obtenció de medicaments?	47	54,6	30	34,9	9	10,5
Obtenció de desinfectants?	13	15,1	66	76,8	7	8,1
Obtenció de xeringues?	19	22,1	49	57,0	18	20,9

Opinió sobre les relacions amb les altres internes	D'acord/ bastant d'acord		Bastant en desacord/ Desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Em sento respectada per les altres internes	68	78,2	19	21,8
Tinc por d'algunes internes	17	19,5	70	80,5
Em porto bé amb la majoria de les internes	77	88,5	10	11,5
El contacte amb les altres internes és difícil	52	60,5	34	39,5
Sé amb qui parlar quan tinc problemes	69	79,3	18	20,7
En general, les altres em tracten correctament	72	82,8	15	17,2
Sovint les altres em pressionen o <i>m'agobien</i>	42	48,3	45	51,7
Tinc internes que són amigues meves	66	75,9	21	24,1
No vull tenir res a veure amb moltes internes	69	79,3	18	20,7

L'ambient en el CP és...	n	% vàlid
Relaxat	10	12,4
Tens	71	87,6
Total	81	100,0

L'ambient en el CP és...	n	% vàlid
Segur	32	47,0
Amenaçador	36	53,0
Total	68	100,0

L'opinió de les dones encarcerades sobre les relacions

Amb altres internes

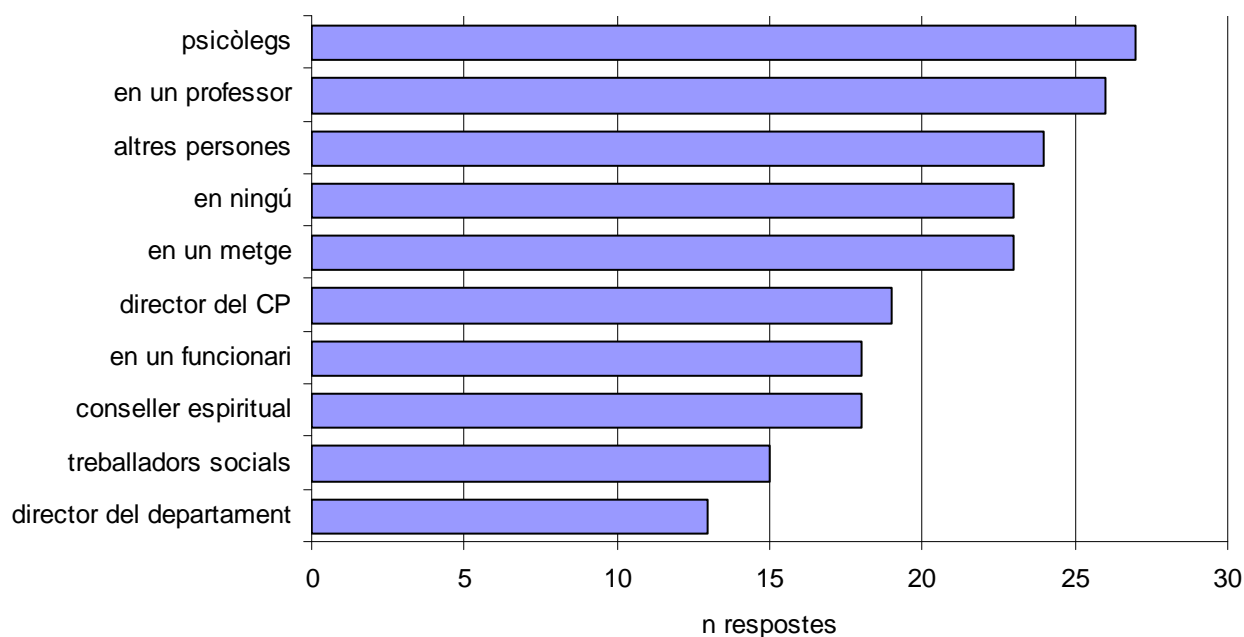
Autoqualificació de l'acceptació social que ocupa la interna dins de la presó	n	% vàlid
Baixa	20	23,0
Mitja	31	35,6
Alta	36	41,4
Total	87	100,0

L'opinió de les dones encarcerades sobre les relacions

Amb els funcionaris

Opinions sobre les relacions amb els funcionaris	D'acord/ bastant d'acord		Bastant en desacord/ Desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Em sento respectada pels funcionaris	49	57,0	37	43,0
Tinc por d'alguns funcionaris	32	37,3	54	62,7
Em porto bé amb la majoria dels funcionaris	56	65,1	30	34,9
El contacte amb els funcionaris és difícil	54	62,1	33	37,9
Sé amb qui parlar quan tinc problemes	64	73,6	23	26,4
En general, els funcionaris em tracten correctament	55	63,3	32	36,7
Sovint els funcionaris em pressionen o m'aclaparen	43	49,4	44	50,6
Hi ha funcionaris que em cauen bé	76	88,3	10	11,7
Em sento permanentment controlada per ells	52	59,8	35	40,2
La majoria d'ells només em parlen per donar-me ordres	48	55,8	38	44,2
Crec que es limiten a fer el seu treball	60	69,0	27	31,0

Confiança en el personal del Centre Penitenciari

L'opinió de les dones encarcerades sobre les relacions
Problemes i conflictes

Freqüència de conflictes	Alguna vegada (quasi mai / un cop al mes)		Sovint (1 cop a la setmana/ quasi diari)	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Amb les normes del C.Penitenciari	66	76,7	20	23,3
Amb els funcionaris	59	71,9	23	28,1
Amb les internes	62	71,3	25	28,7

Causes dels conflictes	Alguna vegada (quasi mai, algunes vegades)		Sovint (bastants cops, quasi sempre)	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Males condicions de compliment de pena	53	69,7	23	30,3
Problemes personals	58	70,7	24	29,3
Abús dels funcionaris	52	63,4	30	36,6
Comportament incorrecte de les internes	60	73,2	22	26,8
Conflicte entre les internes	55	67,1	27	32,9
Altres	2	40,0	3	60,0

Comportament de la interna davant el conflicte	Poc freqüent		Molt freqüent	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Em quedo tranquil·la i busco una sortida	24	28,2	61	71,8
Defenso el meu punt de vista sense violència	32	38,6	51	61,4
No cedeixo en cap cas	62	77,5	18	22,5
Intento mantenir sempre les formes	12	14,2	73	85,8
Consulto amb terceres persones neutrals	51	61,5	32	38,5
Em faig respectar per qualsevol mitjà	13	16,1	68	83,9
Em retiro	31	36,9	53	63,1

En opinió de la interna: com hauria d'actuar el funcionari davant el conflicte?	D'acord/Bastant d'acord		Bastant en desacord/ Desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
No hauria de fer res i que no s'hi posi	15	17,6	70	82,4
Investigar amb molta cura què ha passat	78	90,7	8	9,3
Castigar el culpable	72	85,7	12	14,3
Fer que es reconciliessin les que s'han barallat	59	70,2	25	29,8
Actuar de mediador perquè parlin elles	67	77,9	19	22,1
Protegir la més dèbil	62	75,6	20	24,4
Un grup d'internes haurien de fer de mediadores	27	33,3	54	66,7
Fer cursos de com actuar en els conflictes	75	87,3	11	12,7
Millorar les condicions de compliment de pena	78	92,8	6	7,2

L'opinió de les dones encarcerades sobre les relacions
Amb els familiars

Tipus de contactes amb l'exterior i freqüència	Quasi mai		A vegades		Molt sovint	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Converses telefòniques	11	12,5	25	28,4	52	59,1
Escriure correspondència	11	12,8	6	7,0	69	80,2
Rebre correspondència	13	15,2	8	9,3	65	75,5
Rebre visites	21	24,4	25	29,1	40	46,5

L'opinió de les dones encarcerades sobre les relacions
Amb els familiars

Visites	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Rebo visites sovint	36	43,4	47	56,6
La meva família viu a prop	22	26,9	60	73,1
Tinc amics que viuen a prop	31	37,3	52	62,7
En les visites podem tenir contacte físic	47	56,7	36	43,3
El visitant es pot quedar a dormir	5	6,7	70	93,3

Opinió sobre la visita	D'acord		En desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Puc tenir visites sense ser molestada	54	67,5	22	32,5
El temps de visita és massa curt	69	87,3	10	12,7

Persones que visiten les internes	No en tinc		No em visiten		Sí que em visiten	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Marit/ company	22	28,2	18	23,1	38	48,7
Fills	24	29,3	22	26,8	36	43,9
Pares, germans	8	9,8	31	37,8	43	52,4
Amics	12	14,6	26	31,7	44	53,7
Director espiritual	32	42,1	26	34,2	18	23,7

L'opinió de les dones encarcerades sobre la seguretat i la convivència
Percepció de seguretat en el centre

Sensació de seguretat en el centre penitenciari	Em sento segura		Em sento insegura	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Durant el dia	50	58,8	35	41,2
Durant la nit	55	63,9	31	36,1

Incidents dins del centre penitenciari	No		Sí, per una interna		Sí, per un funcionari	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
M'he sentit amenaçada o xantatgeada	54	60,7	23	25,9	12	13,4
M'han colpejat o ferit	66	76,8	14	16,3	6	6,9
M'han insultat o humiliat	48	52,8	30	33,0	13	14,2
M'he sentit assetjada sexualment	77	95,1	3	3,7	1	1,2
He estat violada	86	100,0	0	0,0	0	0,0

Ha denunciat els incidents?	n	% vàlid
Sí	18	25,5
No, perquè els funcionaris no haurien actuat	12	16,9
No, perquè m'estimo més solucionar-ho jo mateixa	11	15,5
No, perquè no va ser prou important	5	7,0
No, per por a la venjança	9	12,7
No, perquè no tinc confiança en els funcionaris	8	11,2
No, per altres motius	8	11,2
Total	71	100,0

L'opinió de les dones encarcerades sobre la seguretat i la convivència

Normativa i règim disciplinari

Normes del Centre penitenciari	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
He estat informada oralment de la normativa	47	64,4	26	35,6
He rebut la normativa per escrit	37	47,4	41	52,6
En cas de sanció, he pogut expressar la meua opinió	32	47,8	35	52,2
He rebut alguna sanció en aquest centre	31	37,8	51	62,2
He pogut oposar-me a la sanció	12	41,4	17	58,6

Tipus de sancions	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Cel·la d'aïllament	31	58,5	22	41,5
Emmanillada	22	41,5	31	58,5
Traslladada	15	32,6	31	67,4
Sancionada amb pèrdua de beneficis	58	89,2	7	10,8

L'opinió de les dones encarcerades sobre l'ocupació i aprofitament del temps

Respecte al treball, l'educació i la formació

Participació en programes de formació o ampliació d'Estudis	n	% vàlid
Certificat escolar	42	52,5
Formació Professional	11	13,8
Altres estudis	18	22,5
No estudien	9	11,2
Total	80	100,0

Treballa dins del centre penitenciari?	n	% vàlid
Sí	47	51,6
No, perquè estic en règim obert	0	0,0
No, perquè no hi ha treball	12	13,2
No, perquè estic incapacitada per treballar	3	3,3
No, perquè participo en un programa de formació	7	7,7
No, per altres motius	22	24,2
Total	91	100,0

Opinió sobre el treball / la formació	D'acord		En desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
El treball o la formació és important per a mi	68	86,1	11	13,9
El treball o la formació em distreu de la rutina	70	84,4	13	15,6
El treball o la formació és molt variat	45	53,6	39	46,4
El treball o la formació em permet conèixer altres internes	70	83,3	14	16,7
Em donen temps suficient per acabar	64	76,2	20	23,8
Si faig bé la feina em sento satisfeta	79	95,2	4	4,8
Tinc l'obligació de fer feines per les quals no estic prou qualificada	32	38,6	51	61,4

Pràctica religiosa	Sí		No		No sóc religiosa	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Puc practicar la meua religió sense molèsties	50	56,8	5	5,7	33	37,5

L'opinió de les dones encarcerades sobre l'ocupació i aprofitament del temps

Respecte al temps de lleure

Nombre d'hores al dia fora de la cel·la	n	% vàlid	On gaudeix el lleure?	Sí		No		
				n	% vàlid	n	% vàlid	
Menys de 5 hores	5	6,0	Té llibertat de moviments pel seu bloc unes hores al dia?	60	69,8	26	30,2	
Entre 5 i 7 hores	12	14,3		Passa el temps lliure sola?	22	25,0	66	75,0
Entre 8 i 10 hores	38	45,2						
Entre 11 i 16 hores	21	25,0						
Més de 16 hores	8	9,5						
Total	84	100,0						

Les ofertes de lleure	A vegades		Quasi mai		No es pot fer	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Veure la televisió	56	64,4	19	21,8	12	13,8
Dibuixar o pintar	44	51,7	17	20,0	24	28,3
Fer musculació al gimnàs	32	36,8	13	14,9	42	48,3
Llegir	61	70,2	15	17,2	11	12,6
Estar amb les internes	74	84,1	10	11,4	4	4,5
Altres esports	46	53,5	18	20,9	22	25,6
Bricolatge	25	28,4	10	11,4	53	60,2
Escoltar música	66	75,0	13	14,8	9	10,2
Manualitats	41	46,6	16	18,2	31	35,2
No fer res	42	48,3	23	26,4	22	25,3

L'opinió de les dones encarcerades sobre la preparació per la sortida en llibertat

Contacte amb l'exterior i la preparació per a la llibertat

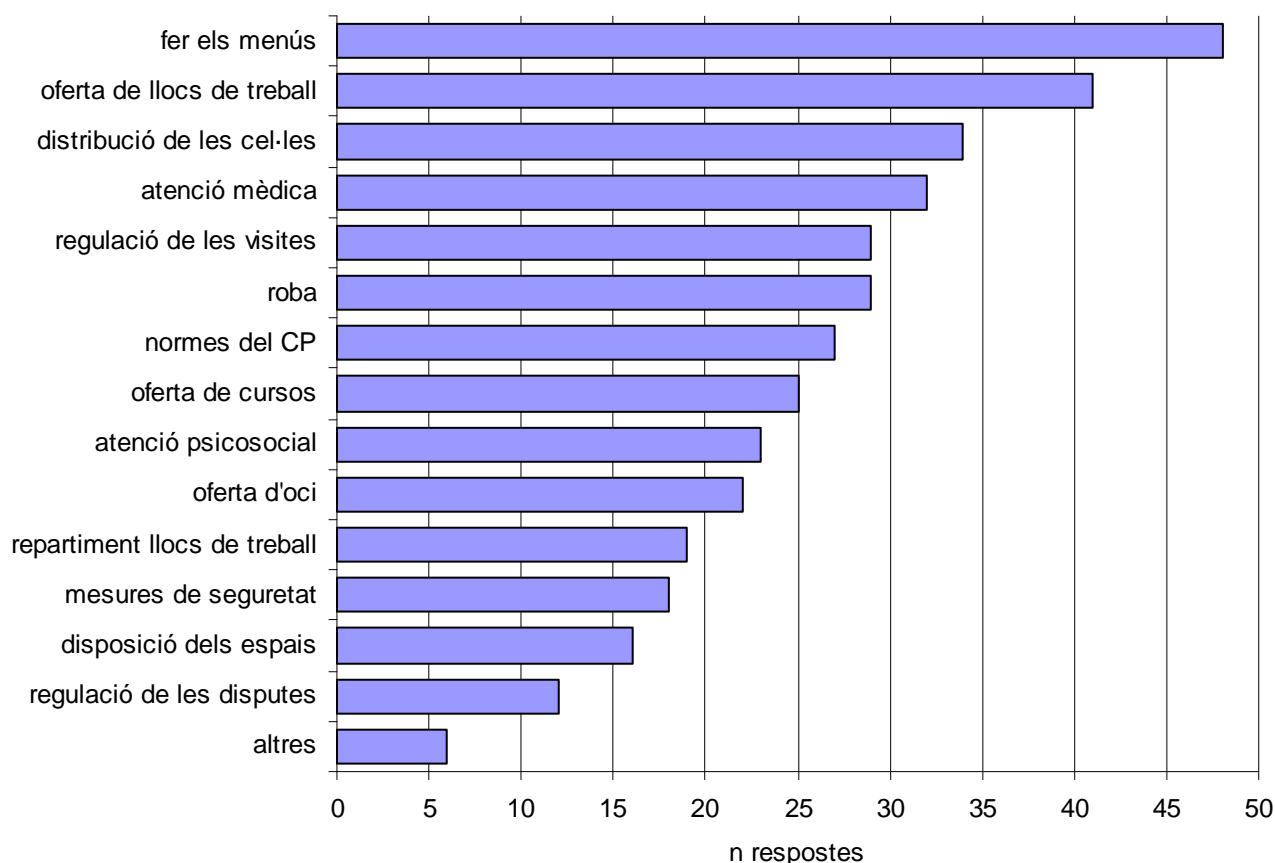
Informació per a la reinserció	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Coneix a organitzacions que ajudin a les internes durant el compliment de la pena?	38	45,8	45	54,2
Està amb contacte amb elles?	23	37,7	38	62,3
Coneix a organitzacions que ajudin a les internes després del compliment de la pena?	35	44,3	44	55,7
Està amb contacte amb elles?	18	31,6	39	68,4
La preparen per a la sortida en llibertat?	45	55,6	36	44,4

La preparació per la llibertat	Sí participo		No participo		Aquí no en donen	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Assessorament / orientació	15	34,8	14	32,6	14	32,6
Ajut per buscar llar	3	7,5	12	30,0	25	62,5
Ajut per buscar feina	9	20,9	15	34,9	19	44,2
Ajut per regularitzar deutes	4	9,8	6	14,6	31	75,6
Altres	2	22,2	2	22,2	5	55,6

Consideració que li mereix aquest servei	Satisfactori		Insatisfactori	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Assessorament / orientació	21	67,7	10	32,3
Ajut per buscar llar	8	42,2	11	57,8
Ajut per buscar feina	18	72,0	7	28,0
Ajut per regularitzar deutes	7	38,9	11	61,1
Altres	3	60,0	2	40,0

Representació de les internes en els seus propis assumptes	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Ha estat informada dels seus drets?	37	61,7	23	38,3
Creu que han de participar en la presa de decisions sobre qüestions de la vida quotidiana?	74	87,1	11	12,9
En el centre hi ha representació dels interessos de les internes?	16	30,2	37	69,8
Es tenen en compte la opinió de les internes?	16	66,7	8	33,3
Ha estat algun cop representant dels interessos de les internes?	4	7,4	50	92,6
Voldria assumir aquest càrrec?	20	35,7	36	64,3

En quins àmbits creu que hauria de participar en la gestió?

Respecte al dret de queixa davant...	Tinc dret a queixar-me				Ho he fet				Em mereix confiança			
	Sí		No		Sí		No		Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Cap dels serveis	70	87,5	10	12,5	30	41,1	43	58,9	25	36,2	44	63,8
Direcció del centre penitenciari	56	84,8	10	15,2	29	45,3	35	54,7	18	30,5	41	69,5
Jutge vigilància penitenciària	54	77,1	16	22,9	25	39,7	38	60,3	23	40,4	34	59,6
Síndic de greuges	37	55,2	30	44,8	10	16,4	51	83,6	16	27,6	42	72,4
Consell d'Europa	36	55,4	29	44,6	4	6,8	55	93,2	15	26,8	41	73,2
					Sí		No					
					n	% vàlid	n	% vàlid				
Puc contactar amb un advocat sempre que vulgui					62	74,7	21	25,3				

Opinió sobre la pròpia seguretat i la dels altres	Verdader		Fals	
	n	% vàlid	n	% vàlid
L'ambient al CP és segur	11	47,8	12	52,2
L'ambient al CP és relaxat	9	39,1	14	60,9
Les internes són menys perilloses que els interns	11	55,0	9	45,0
En els CP de dones no calen mesures especials de seguretat	0	0,0	21	100,0
Desenvolupar la confiança és el més important per a la seguretat	5	35,7	9	64,3
Les internes són menys violentes que els interns	13	59,1	9	40,9
Les internes s'autoagredeixen més que agredir a altres	6	40,0	9	60,0

Experiències sobre inseguretat en el CP Ha viscut situacions de....	Sí		No	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Amenaces o xantatge	10	45,5	12	54,5
Robatoris	0	0,0	21	100,0
Rebre cops o agressió física	5	23,8	16	76,2
Insults	12	57,1	9	42,9
Humiliació	2	9,1	20	90,9
Agressió sexual	0	0,0	21	100,0
Agressió d'un funcionari a una interna	2	8,7	21	91,3

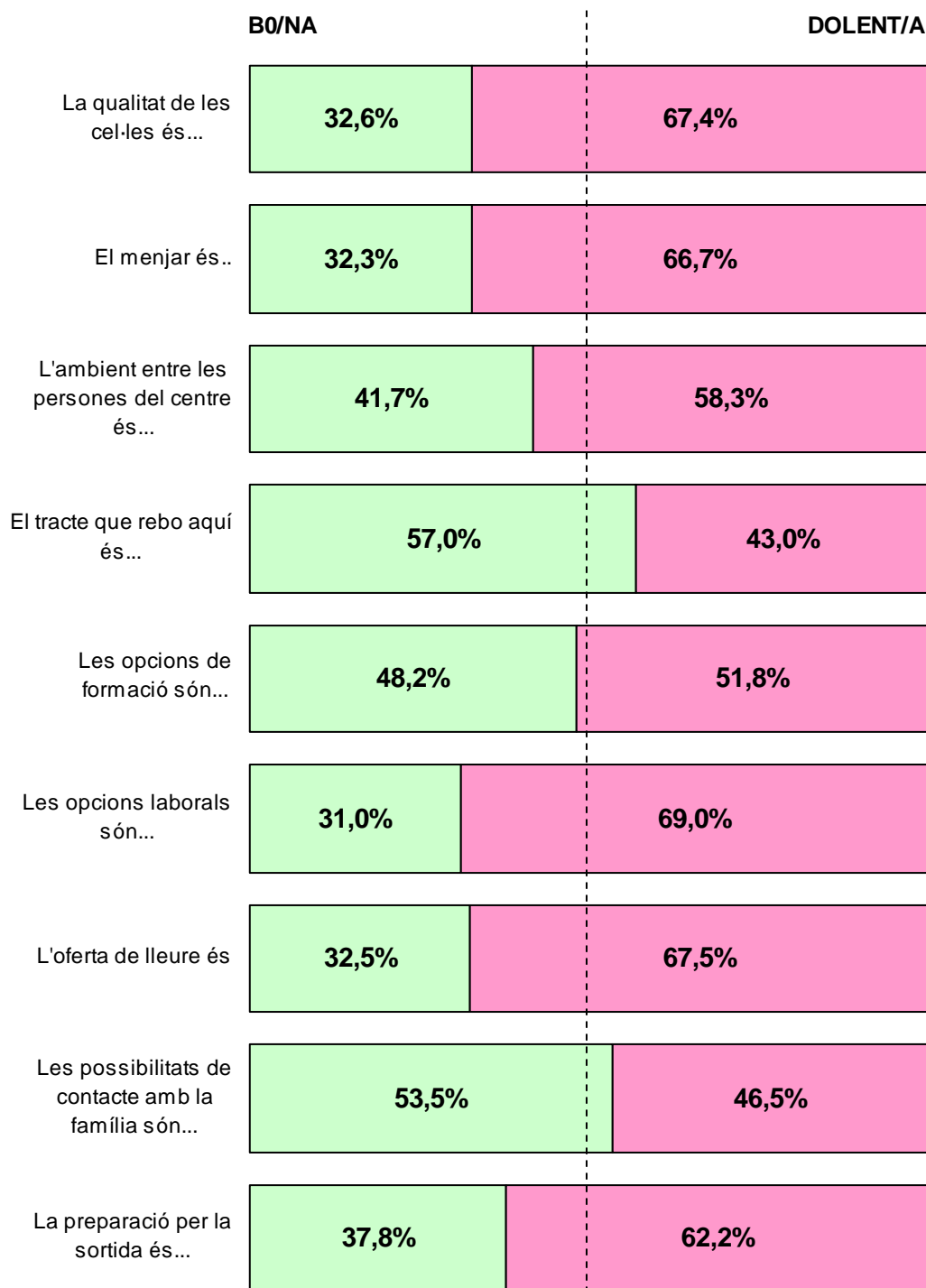
Freqüència de situacions d'inseguretat en els últims 12 mesos		De 0 a 5		De 5 a 10		Més de 10	
		n	% vàlid	n	% vàlid	n	% vàlid
Agressió verbal	D'intern a intern	5	45,4	2	18,2	4	36,4
	D'intern a funcionari	10	76,9	0	0,0	3	23,1
Agressió física (amb violència física però sense objectes perillosos)	D'intern a intern	10	71,5	1	7,1	3	21,4
	D'intern a funcionari	10	83,3	2	16,7	0	0,0
Agressió física (amb violència física i amb objectes perillosos)	D'intern a intern	11	84,6	1	7,7	1	7,7
	D'intern a funcionari	11	91,7	1	8,3	0	0,0

Com hauria de ser, segons la seva opinió, el comportament dels funcionaris i/o el director davant els conflictes?	D'acord		En desacord	
	n	% vàlid	n	% vàlid
No haurien de fer res, millor no posar-s'hi	22	95,7	1	4,3
Investigar la situació minuciosament	2	8,3	22	91,7
Castigar el culpable	2	8,0	23	92,0
Promoure la reconciliació de les parts implicades	6	25,0	18	75,0
Reunir les parts implicades, sota supervisió, perquè parlin	10	41,7	14	58,3
Protegir la persona més dèbil o indefensa	3	12,5	21	87,5
Crear algun tipus de tribunal arbitral d'intermes per a aquests assumptes	10	43,5	13	56,5
Oferir cursos per ensenyar com comportar-se en situacions difícils	1	4,0	24	96,0
Millorar les condicions de compliment de la pena	3	12,5	21	87,5

Quina és la seva opinió respecte al sentit que tenen les penes de presó i la reparació?	A la pràctica		Idealment	
	n	% vàlid*	n	% vàlid*
Són un càstig pel delinqüent	8	30,8	2	7,7
Serveixen per la intimidació/dissuasió	3	11,5	2	7,7
Serveixen per a la millora i la reinserció (resocialització)	4	15,4	23	88,5
Serveixen per a la protecció de la societat front el delinqüent	16	61,5	3	11,5
No tenen sentit	2	7,7	0	0,0
Altres	0	0,0	2	7,7

* Respecte del total de funcionaris que van contestar n=26 funcionaris

Quina és la seva opinió respecte al tracte correcte amb les internes i les funcions dels centres penitenciaris en general?	Verdader		Fals	
	n	% vàlid	n	% vàlid
Els funcionaris ens hauríem d'esforçar per guanyar-nos la confiança de les internes	6	37,5	10	62,5
Per ser respectat per elles, cal interessar-se per elles	15	68,2	7	31,8
De vegades, un funcionari ha d'intervenir a favor d'una interna	20	95,2	1	4,8
Si les presons fossin menys confortables hi hauria menys criminalitat	4	18,2	18	81,8
Les millores per a les internes impliquen pitjors condicions de treball pels funcionaris	4	17,4	19	82,6
Una organització jeràrquica estricta és la millor manera de dirigir una presó	7	35,0	13	65,0
No hauríem de veure les condemnades com a víctimes de la societat	15	83,3	3	16,7
Per als funcionaris és important sentir simpatia cap a les internes	4	22,2	14	77,8
Els programes de resocialització són un malbaratament de temps i diners	5	25,0	15	75,0
M'agradaria que al meu centre hi hagués més programes de resocialització o es desenvolupessin més	17	89,5	2	10,5
Mai es pot confiar plenament en una interna	16	84,2	3	15,8
L'assessorament i l'assistència a les internes s'hauria de reservar a persones amb formació específica per donar-la	17	89,5	2	10,5
Els funcionaris que vulguin donar més importància a l'assessorament i l'assistència s'haurien de buscar una altra feina	2	10,5	17	89,5
El millor és mantenir una relació distant amb les internes	5	31,3	11	68,7
Les internes s'aprofiten immediatament dels funcionaris tolerants	17	94,4	1	5,6
Amb el temps, comencen a caure't bé les internes amb les que treballes	11	73,3	4	26,7
Les converses amb les internes haurien de ser breus i impersonals	6	33,3	12	66,7
Una relació personal amb una interna porta implícit un perill de corrupció	4	23,5	13	76,5
La resocialització d'una condemnada és tant important com el seu càstig	19	82,6	4	17,4

Butlletins *Justidata* publicats

- 7 Sentències dels jutjats penals de Barcelona. Estudi de la població que va arribar als jutjats penals (Barcelona ciutat 1991)
- 8 La mediació en la justícia juvenil. Catalunya, 1 de maig de 1990-30 d'abril de 1991
- 9 Evolució de la població penitenciària a les diferents comunitats autònomes, 1985-1994
- 10 Evolució de la població penitenciària a Catalunya i al conjunt de l'Estat espanyol, 1985-1994
- 11 Evolució de les fundacions a Catalunya
- 12 Els estrangers a les presons de Catalunya, 1990-1994
- 13 El Servei d'Assistència i Orientació Social. Evolució 1992-1995
- 14 Població que arriba a la justícia de menors, 1 de juny de 1994-31 de maig de 1995
- 15 Evolució de la població penitenciària, Abril 1993- Octubre 1997
- 16 Evolució de la població encarcerada per delictes contra el patrimoni i contra l'ordre socioeconòmic, Maig 1996-desembre 1997
- 17 Evolució de la població encarcerada per delictes contra la salut pública i la seguretat del trànsit, Maig 1996-desembre 1997
- 18 Evolució de la població encarcerada per delictes contra les persones, Maig 1996-desembre 1997
- 19 Evolució de la població encarcerada per delictes contra la llibertat sexual, Maig 1996-desembre 1997
- 20 Avaluació internacional de la victimització
- 21 Evolució de la població penitenciària a Catalunya i al conjunt de l'Estat espanyol, 1995-1998
- 22 Evolució i característiques dels menors en risc social.
- 23 Les mesures alternatives a la pena de presó, Catalunya, maig 1996-desembre 1999.
- 24 L'activitat de la jurisdicció contenciosa administrativa durant l'any 1999
- 25 El maltractament d'infants a Catalunya, Quants. Com. Per què
- 26 Els estrangers a les presons de Catalunya 1995-1999
- 27 Avaluació internacional de la victimització
- 28 Evolució de les fundacions a Catalunya
- 29 Evolució de la població penitenciària a Catalunya des de l'aplicació del codi penal de 1995
- 30 L'arrest de cap de setmana a Catalunya (1996-2000)
- 31 Pla interdepartamental de coordinació de mesures per a majors de 18 anys que han estat tutelats per l'administració (1994-2001)
- 32 L'activitat de la jurisdicció contenciosa administrativa durant l'any 2000
- 33 La llibertat condicional a Catalunya en els darrers 5 anys (1997 - 2001)
- 34 L'activitat de la jurisdicció social durant l'any 2001
- 35 Els menors estrangers indocumentats no acompanyats (MEINA) (1998 - 2002)
- 36 Les mesures alternatives a la pena de presó iniciades a Catalunya sota el control de l'administració (maig 1996-maig 2003)
- 37 La reincidència penitenciària a Catalunya (1997-2002)
- 38 La formació reglada en els centres penitenciaris i de justícia juvenil
- 39 L'activitat de la jurisdicció contenciosa administrativa durant l'any 2001
- 40 L'activitat de la jurisdicció contenciosa administrativa durant l'any 2002
- 41 Els estrangers a les presons de Catalunya (2000-2004)
- 42 La reincidència en el delictes en la justícia de menors

Edició i producció: **Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada Ausiàs March, 40**
 Tel. 93 207 31 14
 Fax 93 207 67 47
 cejfe.dj@gencat.net

Tiratge: 2.000 exemplars

ISSN: 1132-6204
 Dip. legal: B.33402-1992